

תעריפי ביול עיקריים בפנים הארץ

מחירון בתוקף מיום: 05.12.1956 עד יום: 30.11.1958

רקע ודגשים לקביעת התעריף

העלאת מחירי הדואר בסוף חודש דצמבר 1956 קשורה ישירות למצוקה התקציבית הקשה שנוצרה במדינת ישראל בעקבות מבצע סיני. הצורך הדחוף באיתור מקורות כספיים הוביל לרצף מהיר של דיונים בדרגי הממשלה והכנסת, ולהפעלת תעריף הדואר החדש.

בישיבתה השבועית של וועדת השרים לענייני כלכלה, שהתקיימה ב-19.11.1956, נידונו הצעות למקורות שונים עבור תוכנית המימון של הוצאות המלחמה בסך 45 מיליון ל"י. אחת ההצעות עסקה בהנפקה של בול בטחון על דואר וטלפון, סעיף שעתיד היה על פי התכנון להכניס 10 מיליון ל"י.

יום לאחר מכן, ב-20.11.1956, סיכמה וועדת המשנה של וועדת הכספים את היקף ההיטל הנוסף שיושת על מחירון הדואר. נקבע כי "המס על הדואר יהיה בצורת בולי ביטחון ושיעורו יהיה 20 פרוטה לכל מכתב או גלויה הנשלחים בפנים הארץ וסכומים יחסיים דומים לגבי מכתבים לחו"ל".

המלצות אלו הובאו למחרת היום בפני מליאת וועדת הכספים של הכנסת, אשר אישרה את ההצעה וקבעה לוח תעריפים חדש למשלוח דברי דואר בפנים הארץ ובחו"ל.

בעיתונות פורסמה רשימת התעריפים המומלצת, עוד בטרם אושרה סופית על ידי הגורמים המתאימים:

תעריפי דואר חדשים
בול בטחון על דברי דואר, המכוון להכניס 2 מיליון ל"י לשנה, יוטל על מכתבים מכל הסוגים. לפי זה היו תעריפי הדואר החדשים כדלקמן: בס"נ
הארץ — מכתבים 100 פרוטה (במקום 80), דברי דפוס — 50 פרוטה (במקום 30), גלויות — 50 פרוטה (במקום 30), אגרת רישום — 150 פרוטה (במקום 100), אגרת אקספרס 400 פרוטה (במקום 300).

הארץ, 21 בנובמבר 1956

ב-29.11.1956 אישרה הכנסת סופית את הצעות החוק שאפשרו להטיל את המס הנוסף של בול הביטחון על שורה של מוצרים ושירותים במשק, אולם ברגע האחרון הוצאו הסעיפים הנוגעים לדואר מתכולת החוק. התברר לגורמי הממשלה כי החוק הקיים אפשר להעלות את תעריפי הדואר ולא היה כל צורך בחקיקה נוספת. במקום לחייב את הציבור לרכוש ולהדביק על המכתבים בולי מס מיוחדים, פשוט העלו את מחירי המשלוח בכ-20% ולקחו את הכספים שהצטברו ישירות מתקציב הדואר.

בסוף חודש נובמבר פורסמה בעיתונות ההודעה על העלאת התעריפים:

תעריפי הדואר יועלו החל מא' טבת

הנהלת הדואר מודיעה כי, בהתאם להחלטת הממשלה בדבר גיוס אמצעים נוספים לפיסוי ההוצאות של המערכה הצבאית, יועלו תעריפי הדואר והמברקים בפנים הארץ החל מיום ד', א' טבת תשי"ז (5.12.56).

חוברות של תעריפי הדואר החדשים יימכרו באשנבי הדואר במחיר 100 פר' החוברת, החל מן התאריך הנזכר.

בקרב תופיע סדרת בולי דואר — בולי בטחון, שמלבד התעריף הקיים תצויין בהם גם התוספת לצרכי הבטחון.

חרות, 29 בנובמבר 1956

העלאת תעריפי המשלוח של דברי דואר לחו"ל נדחתה למספר ימים, כיוון הנהלת הדואר הייתה צריכה להודיע בצורה מסודרת לגורמים בעולם על העלאת המחירים וזאת בהתאם לאמנת הדואר הבינלאומית. המחירון החדש לחו"ל נכנס לתוקף ב- 01.01.1957.

הנפקת בולי הביטחון

מיד לאחר הפרסום הראשוני של וועדת הכספים, על הכוונה להנפיק בולי ביטחון אותם ידרשו הלקוחות להדביק על דברי הדואר בנוסף לבולים הרגילים, פנו הכתבים הבולאים אל השירות הבולאי וביקשו את תגובתו. התשובה הייתה כי אין בשלב זה כל היערכות מיוחדת להנפקת בול ביטחון שכזה.

היטלי בטחון על דברי דואר	
בוועדת הכספים הוחלט להטיל היטלי בטחון על צרורות דואר הנשלחים בארץ ולחוץ לארץ. הוחלט להוציא "בול הבטחון" שיודבק, נוסף על תעריטי	דואר הקיימים, על כל המכתים הנשלחים בישראל ומחוץ לגבולותיה. בחוגי השירות הבולאי נאמר לי שלא ידוע עדיין דבר על אודות "בול הבטחון" ושל נע"ש עדיין כל הכנות בקשר ל"הוסעתו הקרובה.

מעריב, 23 בנובמבר 1956

למעשה, השירות הבולאי לא דייק בתגובתו לכתבים הבולאים. מדו"ח שכתב מבקר המדינה בשנת 1957, ושפורסם בארכיון המדינה, עולה כי ב-21.11.1956 השתתפו אנשי השירות הבולאי בישיבה דחופה במשרדו של שר הדואר, בה נקבעו "כל הפרטים בנוגע לבולי הביטחון וערכיהם". בישיבה זו הוחלט "להשאיר בעיית כל יתר הפרטים לשירות הבולאי על מנת לזרז את ביצוע ההדפסה".

זמן קצר לאחר מכן, במועד לא ידוע, התקיימה בשירות הבולאי ישיבה של "וועדת השלושה" (הוועדה שקבעה את מספר הבולים שיש להזמין מן המדפיס הממשלתי), בה סוכמו פרטי ההזמנה מבית הדפוס. ב-28.11.1956 יצאה הזמנה רשמית אל המדפיס הממשלתי להדפסת בולי הביטחון.

המשך/...

בדוח מבקר המדינה פורסמה טבלה ובה מספר הבולים שהוזמנו מן המדפיס הממשלתי, הן במסגרת ההזמנה הראשונה והן במסגרת הזמנות נוספות, מאוחרות יותר:

החליטה ועדת השלושה	האריך ההוצאה למספיק הממשלתי	בס. חוז-סכנה	שם הכול	הערך המקורי	הכמות שהוזמנה המקורית	הכמות שהוזמנה סופית לאחר שינויים ותוספות	הכמות שהורפסה	האריך ההוצאה
11.56	28.11.56	59/0	בטחון	100	6,000,000	9,000,000	9,136,500	1.1.57
"	"	"	"	200	6,000,000	8,000,000	8,047,800	"
"	"	"	"	400	5,000,000	7,000,000	6,938,400	"

שלושת בולי הביטחון הונפקו ב-01.01.1957, כחודש לאחר כניסת התעריפים החדשים לתוקף.

בשלב בו עוצבו והוזמנו בולי הביטחון, לא הייתה כוונה להעלות את תעריפי הדואר, אלא להטיל על האזרחים חובה להדביק על המעטפות בול נפרד, אשר ייצג את ההיטל המיוחד של "בול הביטחון". מסיבה זו נרשם הערך הנקוב על בולי הביטחון כשהוא מופרד לשני מספרים. האחד ייצג את עלות משלוח הדואר והשני ייצג את עלות "מס הביטחון" אותו נדרש השולח להוסיף.

כאמור, ב-29.11.1956 הוחלט בכנסת לשנות את הכוונה המקורית, ולהעלות את התעריפים במקום להטיל מס ביטחון על משלוח דברי דואר. אפשר היה לוותר על ההפרדה של הערך הנקוב לשני מספרים, אולם בשלב זה כבר הועברה ההזמנה למדפיס הממשלתי להדפיס את בולי הביטחון, ולא ניתן היה לשנות את העיצוב של הבול.

לפיכך, הבולים הונפקו עם הערך הנקוב המפוצל, אולם לכל צורך ועניין ערכו הנקוב של הבול למשלוח דואר היה שווה 100 פרוטות, הסכום המצטבר של שני המספרים הרשומים על הבול.

ההפרדה נשארה כמזכרת לבולאים על הכוונה המקורית להטיל מס בולים על משלוח דואר במדינת ישראל.

פריט עיצוב מעניין הקיים בבולי סדרת ביטחון, והמייצג את רוח הזמן של אותם ימים במדינת ישראל, קשור לדרך בה בחר המעצב (אוטה ואליש) להציג את סימן ה"פלוס" בין שני המספרים. מדינת ישראל הרשמית ניסתה להימנע ככל האפשר מייצוג של צורת הצלב הנוצרי על בולי המדינה, ולפיכך קוצץ חלקו התחתון של הסימן המתמטי.

התעריפים

מכתב רגיל בארץ (עד 30 גרם)

120 פר' מ-01.12.1958	100 פר' מ-05.12.1956	80 פר' מ-08.01.1956
-------------------------	-------------------------	------------------------

מכתב כבד בארץ (כל 30 גרם נוספים מעל למשקל הבסיסי)

60 פר' מ-01.12.1958	50 פר' מ-05.12.1956	40 פר' מ-01.01.1954
------------------------	------------------------	------------------------

גלויה

60 פר' מ-01.12.1958	50 פר' מ-05.12.1956	30 פר' מ-01.06.1953
------------------------	------------------------	------------------------

דבר דפוס (עד 50 גרם)

60 פר' מ-01.12.1958	50 פר' מ-05.12.1956	30 פר' מ-08.01.1956
------------------------	------------------------	------------------------

דבר דפוס כבד בארץ (כל 50 גרם נוספים מעל למשקל הבסיסי)

60 פר' מ-01.12.1958	50 פר' מ-05.12.1956	30 פר' מ-08.01.1956
------------------------	------------------------	------------------------

התעריפים

אגרת רישום

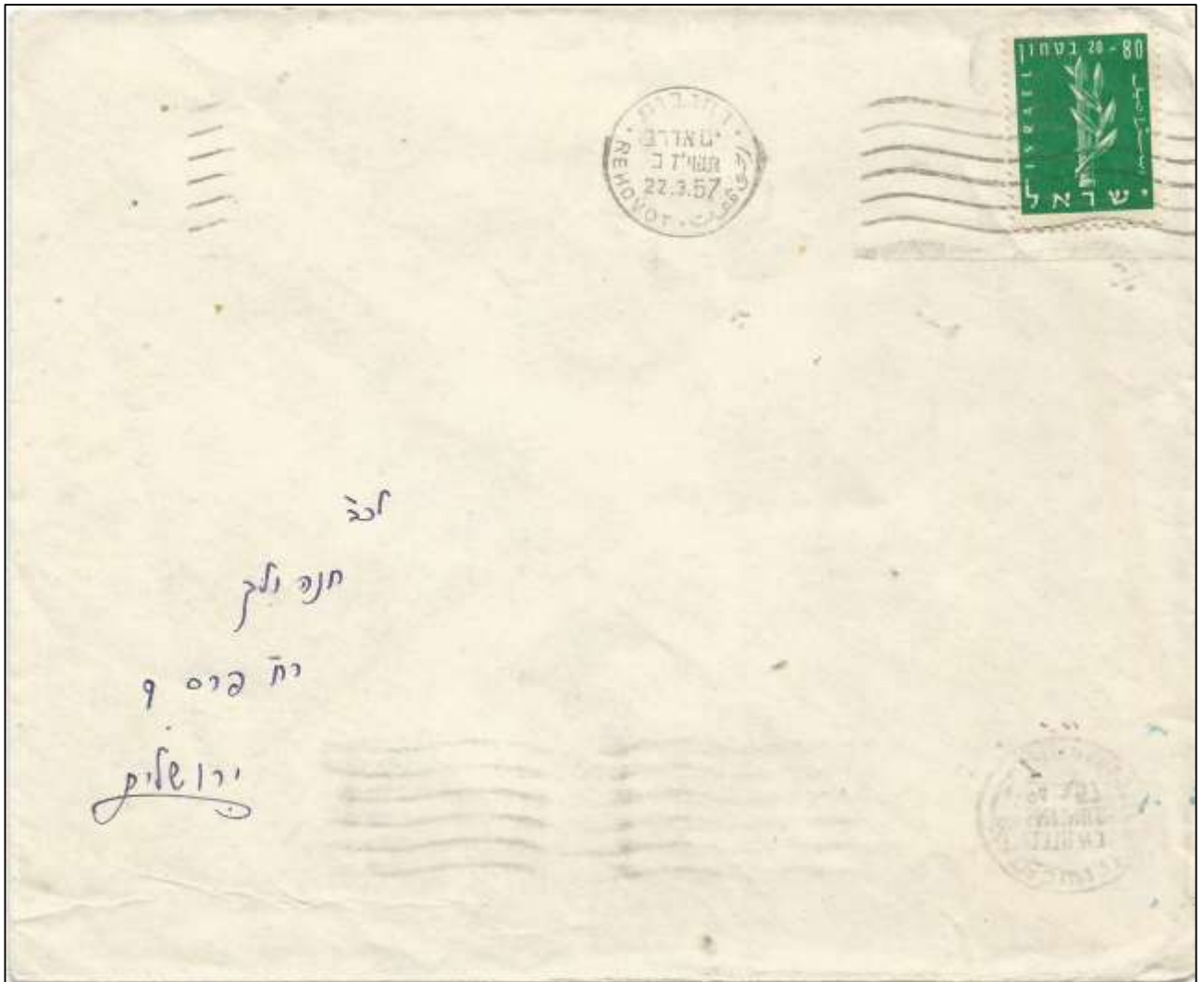
200 פר' מ-01.12.1958	150 פר' מ-05.12.1956	100 פר' מ-01.01.1954
-------------------------	-------------------------	-------------------------

אגרת אקספרס

500 פר' מ-01.12.1958	400 פר' מ-05.12.1956	300 פר' מ-08.01.1956
-------------------------	-------------------------	-------------------------

דוגמאות לדברי דואר מן התקופה

מכתב רגיל בארץ - 100 פרי

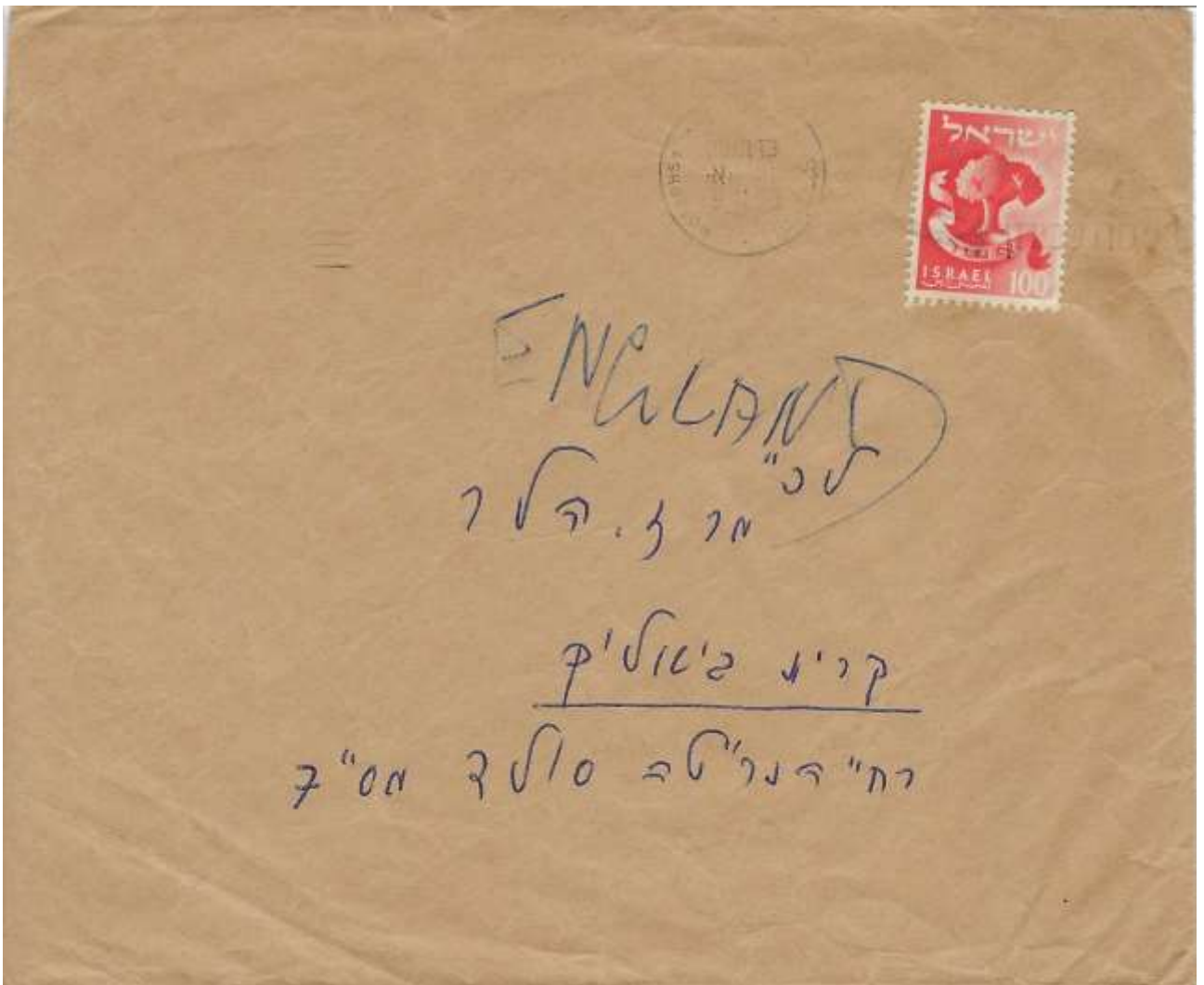
המכתב נשלח מרחובות ב-22.03.1957 והודבק עליו בול מן המניין מסדרת ביטחון בערך נקוב של 100 פרי (80+20), אשר הונפק ב-1.1.1957.

מכתב רגיל בארץ - 100 פר'

המכתב נשלח מתל אביב ב-17.07.1957 והודבק עליו בול מן המניין מסדרת שבטים בערך נקוב של 100 פר', אשר הונפק ב-8.11.1955.

מכתב רגיל בארץ - 100 פר'

המכתב נשלח מאשקלון ב-09.11.1958 והודבק עליו בול מן המניין מסדרת שבטים בערך נקוב של 100 פר', אשר הונפק ב-8.11.1955.

מכתב רגיל בארץ - 100 פרי

המכתב נשלח מחיפה ב-05.05.1957 והוטבעה עליו חותמת ביול
בערך נקוב של 100 פרי.

מכתב רגיל בארץ - 100 פר' (ביול חסר - עם קנס)

המכתב נשלח מירושלים ב-11.05.1957 והודבק עליו בול זיכרון מסדרת מועדים לשמחה תשי"ז בערך נקוב של 30 פר', אשר הונפק ב-14.8.56. סכום זה היה נמוך ב-70 פר' מן התעריף הנדרש למשלוח המכתב.

פקיד הדואר בירושלים הדביק על המעטפה שלושה בולים בסוג דמי דואר בערך נקוב כולל של 140 פר', כפול מהסכום החסר על המעטפה. סכום זה נגבה מן הנמען.

המכתב נשלח על ידי משטרת ישראל מחיפה ב-04.02.1957,
בלי שהודבקו עליו בולים כלל.

מאז ביטול השימוש בבולי שירות ב-1.5.1952, מכתב שנשלח כדואר רשמי על ידי גורמי ממשל היה פטור מביול מראש עבור העלות הבסיסית של משלוח מכתב רגיל בארץ.

מכתב רגיל של חבר כנסת - חינם

המעטפה נשלחה מבית הדואר של הכנסת בירושלים ב- 03.04.1957. לצד חותמת בית הדואר הוטבעה על המעטפה החותמת המעידה כי מדובר במכתב שנשלח על ידי חבר כנסת, והוא פטור מתשלום.

גלויה - 50 פר'

הגלויה ועליה בול מודפס בערך נקוב של 50 פר' נשלחה
מהרצליה ב-30.07.1957.

גלויה - 50 פר'

הגלויה ועליה בול מודפס בערך נקוב של 30 פר' נשלחה מעזה ב- 10.12.1956. לצד הבול המודפס הודבק בול מן המניין מסדרת שבטים בערך נקוב של 20 פרוטות, אשר הונפק ב-10.1.1956.

הגלויה הגיעה לבית הדואר בירושלים כעבור כשבועיים, ב- 12.12.1956.

דבר דפוס - 50 פר'

המעטפה שהכילה דברי דפוס נשלחה מטבריה ב-15.01.1957, והודבק עליה בול מן המניין מסדרת שבטים בערך נקוב של 50 פר', אשר הונפק ב-5.6.1956.

דבר דפוס - 50 פר'

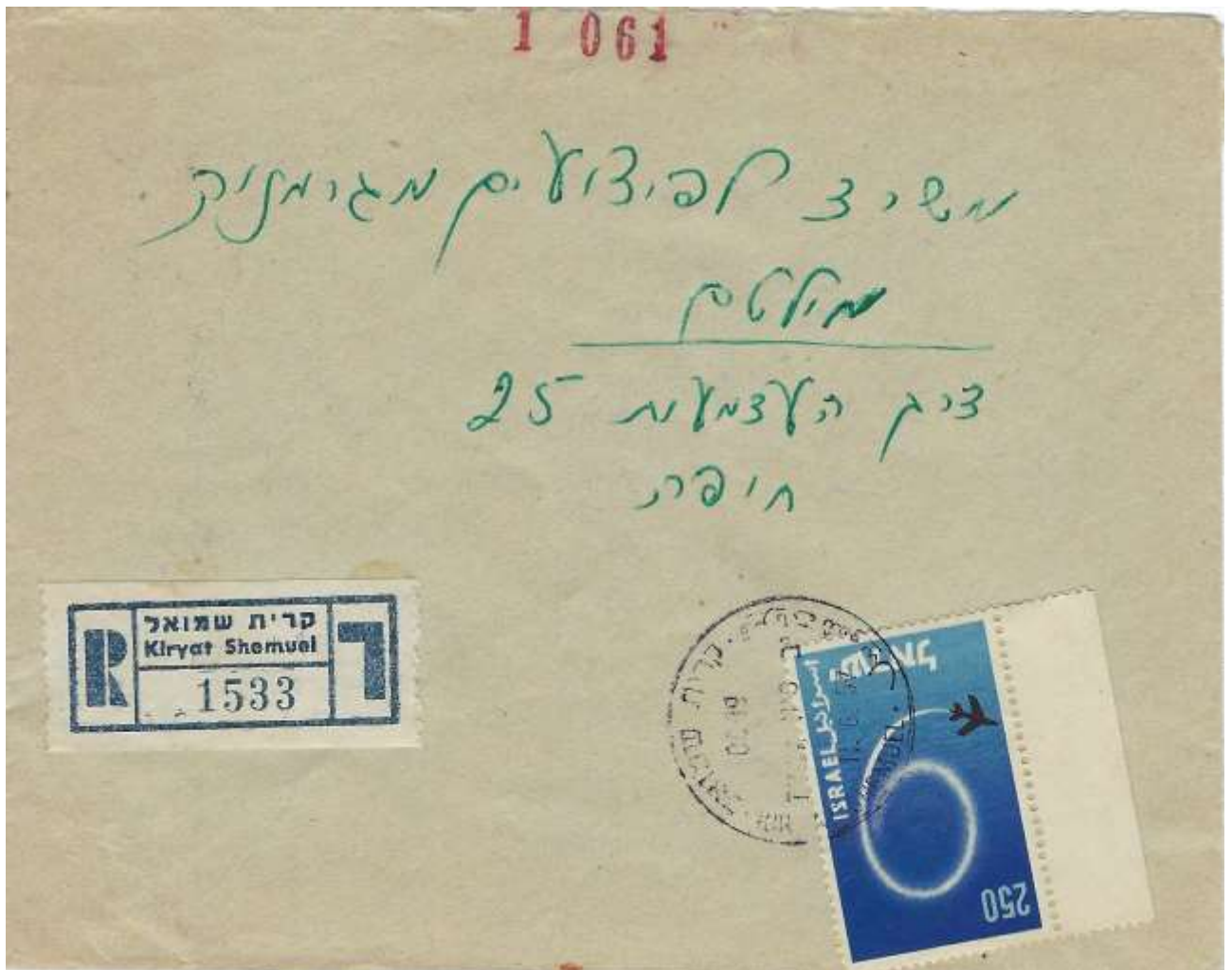
המעטפה שהכילה דברי דפוס נשלחה מרמת גן ב-01.10.1957, והודבק עליה בול זיכרון מסדרת מועדים לשמחה תשי"ח בערך נקוב של 50 פר', אשר הונפק ב-4.9.1957.

דבר דפוס - 50 פר'

דבר הדפוס (שמשקלו עד 50 גרם), נשלח ללא מעטפה מירושלים ב-11.10.1958, והוטבעה עליו חותמת ביול בערך נקוב של 50 פר'.

אגרת רישום - 150 פר'

המעטפה נשלחה בדואר רשום מקרית שמואל ב-11.06.1957 והודבק עליה בול זיכרון מסדרת יום העצמאות התשיעי בערך נקוב של 250 פר', אשר הונפק ב-29.4.1957.

סכום זה נועד לשלם את עלות המשלוח של מכתב רגיל בארץ (100 פר') בתוספת דמי אגרת הרישום (150 פר').

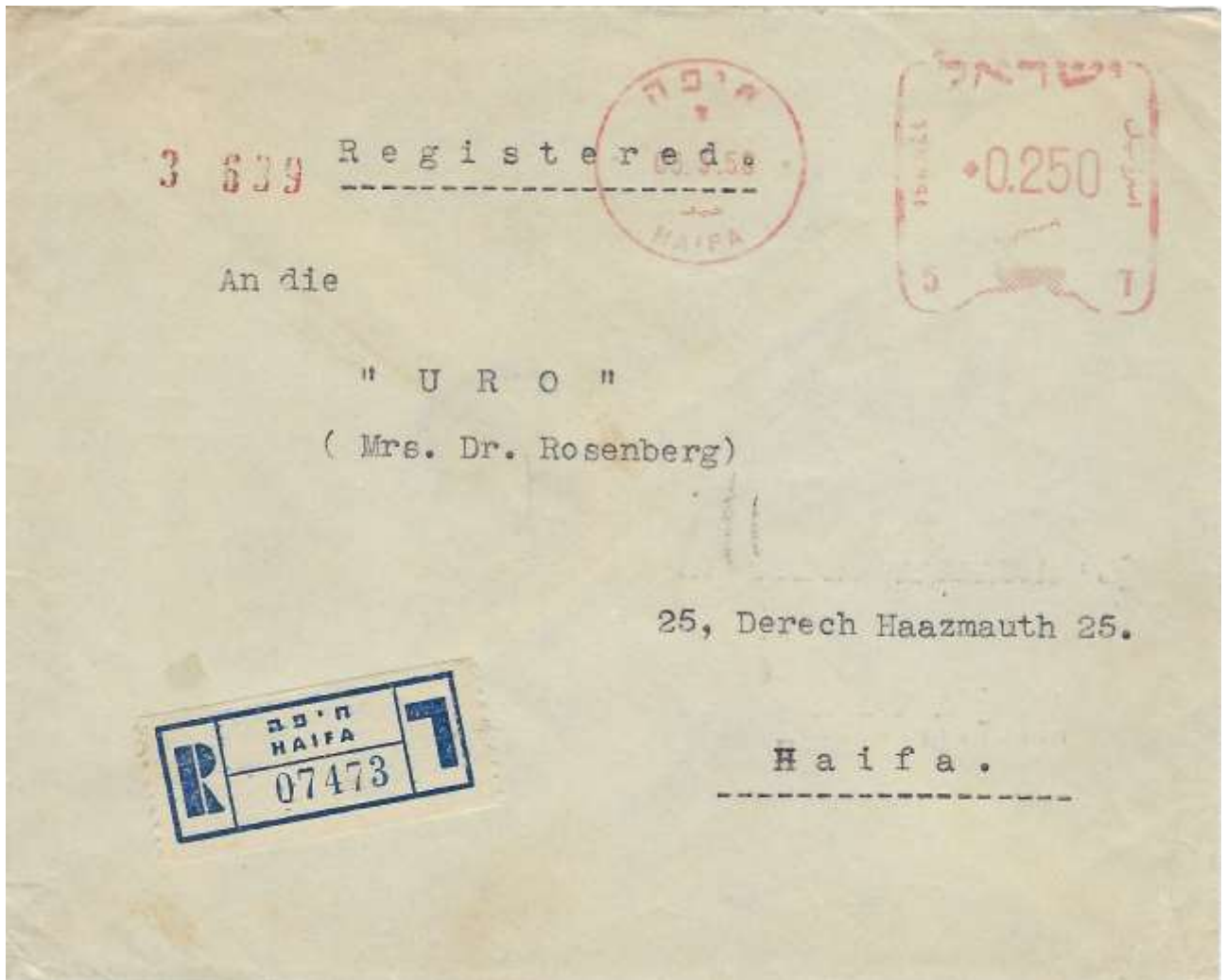
אגרת רישום - 150 פר'

המעטפה נשלחה בדואר רשום מחיפה ב-21.01.1957 והוטבעה עליה חותמת ביול בערך נקוב של 250 פר'.

סכום זה נועד לשלם את עלות המשלוח של מכתב רגיל בארץ (100 פר') בתוספת דמי אגרת הרישום (150 פר').

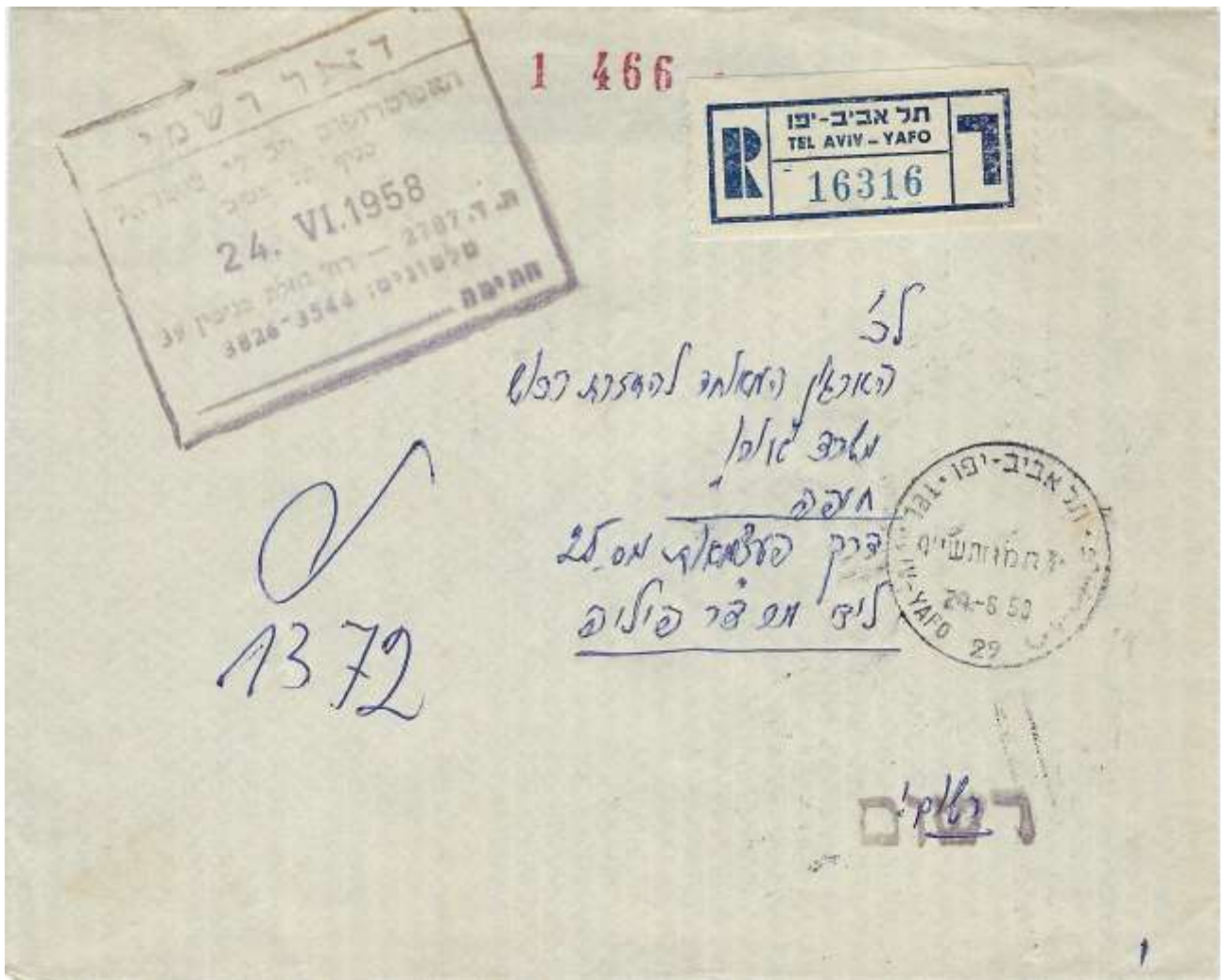
אגרת רישום - 150 פר'

המעטפה נשלחה בדואר רשום מחיפה ב-03.03.1958 והוטבעה עליה חותמת ביול של בית הדואר בערך נקוב של 250 פר'.

סכום זה נועד לשלם את עלות המשלוח של מכתב רגיל בארץ (100 פר') בתוספת דמי אגרת הרישום (150 פר').

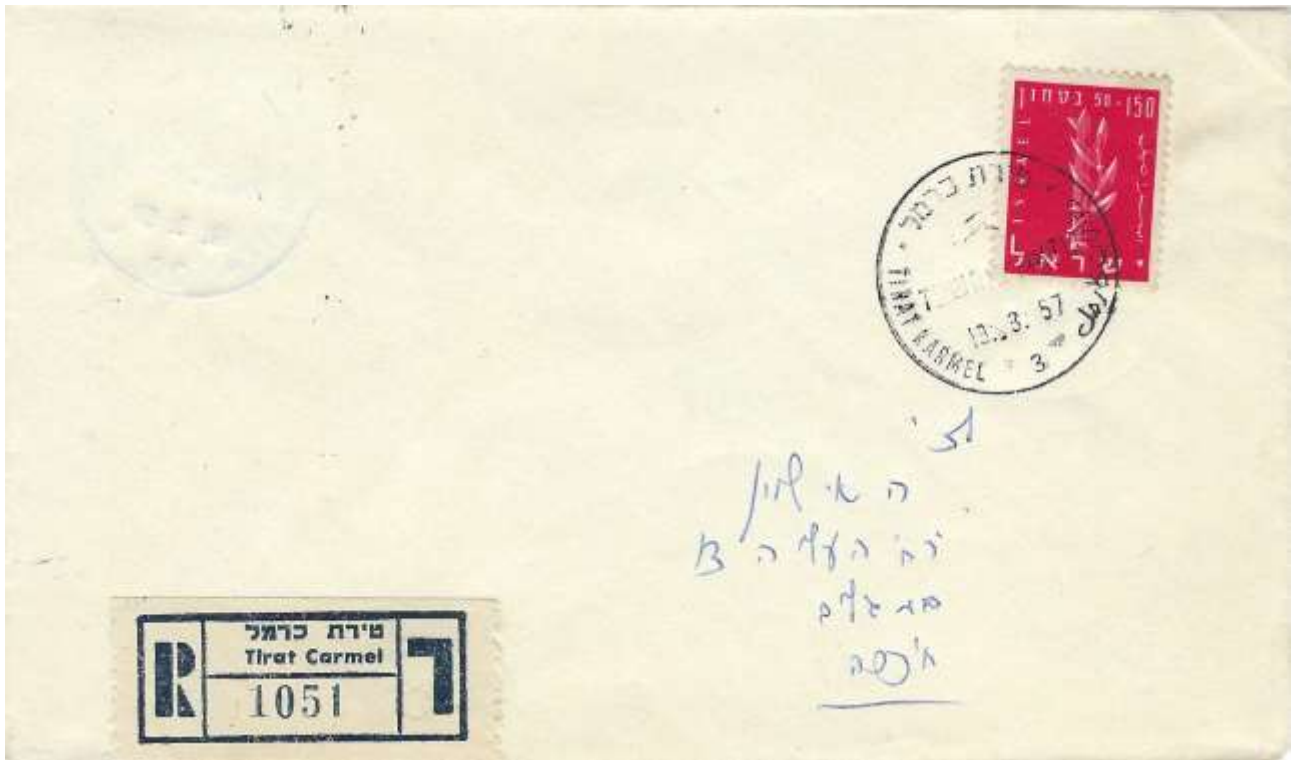
אגרת רישום - 150 פר' (דואר רשמי)

המעטפה נשלחה על ידי האפוסטרופוס הכללי בדואר רשום מתל אביב ב-24.06.1958, בלי שהודבקו עליה בולים כלל.

מאז ביטול השימוש בבולי שירות ב-1.5.1952, מכתב שנשלח כדואר רשמי על ידי גורמי ממשל היה פטור מביול מראש עבור העלות הבסיסית של משלוח מכתב רגיל בארץ ועבור אגרת הרישום.

אגרת רישום - 150 פר'

המעטפה נשלחה בדואר רשום מטירת כרמל ב-19.03.1957 והודבק עליה בול מן המניין מסדרת ביטחון בערך נקוב של 200 פר' (150 + 50), אשר הונפק ב-1.1.1957.

סכום זה נועד לשלם את עלות המשלוח של דבר דפוס (50 פר') בתוספת דמי אגרת הרישום (150 פר').

אגרת רישום - 150 פר'

הטופס המקופל נשלח ללא מעטפה בדואר רשום מירושלים ב- 26.08.1958, והוטבעה עליו חותמת ביול בערך נקוב של 200 פר'.

סכום זה נועד לשלם את עלות המשלוח של דבר דפוס (50 פר') בתוספת דמי אגרת הרישום (150 פר').

אגרת רישום - 150 פר' (דואר רשמי)

טופס 311					
דצמבר	נובמבר	אוקט.	ספטמ.	אוגוסט	ולי

R
1
רחובות
Rethovot
7

06952

ינואר
פברואר

שנת 195.../5... השומה הכנסה (רווח) בהקופה: מ... עד...	סוג הנישום מס' הזהוי: תיק מס': הודעה מס': תאריך:
4 5 1.4.53 31-3.54	1c 152992 520 4.7.57

מדינת ישראל

אגף מס הכנסה

פקיד השומה

1501

רחובות

הודעה על תיקון שומה

עפ"י סעיף 59 (4) מפקודת מס הכנסה 1947

נא להביא הודעה זו
בזמן התשלום

לכבוד: א. נסן

אלהם
אוסק ד"ר חגן

הטופס המקופל נשלח ללא מעטפה על ידי משרד האוצר בדואר רשום מרחובות ב-07.02.1957, בלי שהודבקו עליו בולים כלל.

מאז ביטול השימוש בבולי שירות ב-1.5.1952, מכתב שנשלח כדואר רשמי על ידי גורמי ממשל היה פטור מביול מראש עבור העלות הבסיסית של משלוח דבר דפוס בארץ ועבור אגרת הרישום.

המשך...

אגרת אקספרס - 400 פר'

המעטפה נשלחה בדואר דחוף (אקספרס) מנתניה ב- 14.03.1957. על המעטפה הודבקו שני בולי זיכרון. האחד (150 פר') מסדרת יום העצמאות השמיני שהונפק ב-12.4.1956. השני (350 פר') מסדרת הטכניון שהונפק ב-3.1.1956.

סכום זה (500 פר') נועד לשלם את עלות המשלוח של מכתב רגיל בארץ (100 פר') בתוספת דמי אגרת האקספרס (400 פר').

אגרת רישום ואגרת אקספרס - 150 פר' + 400 פר'

המעטפה נשלחה בדואר רשום ודחוף (אקספרס) ב-02.12.1957 מבית הדואר בחיפה. על המעטפה הודבקו שני בולי זיכרון. האחד (250 פר') מסדרת יום העצמאות התשיעי שהונפק ב-29.4.1957. השני (400 פר') מסדרת בצלאל שהונפק ב-29.4.1957.

סכום זה (650 פר') נועד לשלם את מחיר משלוח המכתב הרגיל (100 פר') בתוספת אגרת הרישום (150 פר') ובתוספת אגרת האקספרס (400 פר').